

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 29. Simon Maçeta in Brasilia frustra procurat captivorum libertatem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

aliquot annis supervixisset, nescio quâ tactus penitentiâ ad Neophytorum oppidum æger deferri voluit, ad quod tamen morte præventus non pervenit, verendumque est, ne Deus in ipsius interitu riserit, qui vocantem tamdiu audire renuerat.

TANTA re perfectâ, Romerus, nondum dimissis copiis, animum contulit ad inchoandam apud Caasapaguacenses sedem. Eo itaque investus, Mbocarata Casiquio rogante, Crucem erigit, futuri oppidi aream designat, Magistratum constituit, inque perpetuum fidelitatis pactum Casiquiorum infantes Baptismo expiat. Et quia Apicabiã tantam Barbarorum Ibapirianarum partium, & aliunde collectorum turbam contraxerat, ut alteri oppido faciendo satis superque esse videretur, annuente Romero etiam Caapienses oppidi fundamenta jecere: ad quod stabilendum interjecto tempore pergens Romerus, centum & septuaginta infantes factis undis abluit. Quo factum, ut dæmon fraude præcipuus melioribus artibus caperetur, ex eoque fieret Christianæ rei accessio, unde diminutionem intentabat. Ea tamen oppida nondum inter Societatis sedes nuncupo, sequenti anno id facturus, cum Sacerdotes nostros eò deducemus. Apud Caaroënses aliquid turbatum est. Acceptus ex vano rumor vulgaverat, eos Josepho Oregio mortem machinari, & Niezuvii vestigiis pedem imprimere velle: quod ubi Caasapaminienibus nunciatum est, raptim delectu habito expeditissima cohors fidissimorum Neophytorum eò se contulit, qui, re ad rigidissimum examen deductâ, cum nullum conjurationis indicium invenissent, & nullus reperiretur, qui malè affectam conscientiam aliquo affectu metûve proderet, suspicionis Caaroënses absoluti sunt; & Caasapaminienles, utpote qui motu proprio ad defendendum Oregium accurrissent, insignem laudem meruerunt. Hoc anno ad promovendas Caaroënsium res Franciscus Ximenius Oregio additus est.

CAPUT
XXVIII.
Ad Urvai-
cam duorū
oppidorum
fundamen-
ta jaciun-
tur.

Infantes ritè
loti.

Vano tur-
barū rumor.

SIMON Maçeta & Justus Vansurkijus Mansilla, qui anno superiori è Guairania in Brasiliam abactos in Christo filios recuperandi ergo sequuti fuerant, in Januariensi Brasiliæ portu apud Australis plagæ judicem de trium oppidorum depopulatione per Mamalucos factâ cum retulissent, & ut patriæ suæ captivi restituerentur, cæterorumque Guairaniæ oppidorum indemnitati caveretur, jure postulassent, ab iudice responsum accepere, id negotii ad se non attinere, sed sui tantum officii esse capitales res ad totius Brasiliæ Prætorem referre, à quo penderet iudicium. Quapropter è Januariensi portu in comitatu Provincialis Societatis JESU Baiam Omnium Sanctorum, Brasiliæ Prætoris sedem, navigarunt. Apud quem legitime conquesti tandem diplomâ impetravere, quo captivi Sociis reddi jubebantur, & iudex creari, qui eos ab Mamalucis extortum iret. Sed id fuit speciosum magis quàm efficax remedium: nec id latebat Prætorem: satis enim apparebat, crudissimum vulnus longè quàm par erat mitiùs tractari, & latrones non jure sed vi adigendos esse. Verum quia sub id tempus Brasiliæ imminabant Hollandi, non conveniens quibusdam visum est turbare domi, ne distractis ad castigandos Australis Brasiliæ latrones viribus, Septentrionalis pars debilia latera externo hosti nudaret. Quamquàm non desunt, qui putent ob nimiam in eo negotio remissionem, castigatam fuisse Brasiliam, intercepto sub id fermè tempus ab Hollandis nobili portu. Nam in comperto est, Guairaniæ captivos, mancipiorum instar, per totam fermè Brasiliam ab Mamalucis distractos, & nonnullos urbium primores injustâ emptione commaculatos fuisse, quo pluribus mali communicatione involutis remedium desperaretur. Quidquid sit Didacus Vega, nobilis Lusitanus, rem trahi ab aliquibus, non remedium quarti videns, existimavit pro suo in mortalium miserrimos affectu, negotium ad Regem Catholicum deferri oportere, & Simoni Maçetæ tantam pecuniæ summam, quanta ad tanti itineris & conficiendi negotii sumptus sufficeret, obtulit. Sed quia nunciabantur Mamaluci ad cæteræ Guairaniæ perniciem se rursus accingere, gratis Didaco Vegæ actis, Socii de reditu cogitavere. In Januariensi portu non pluribus duodecim recuperatis Piratiningam revertentes, hoc etiam ad insigne caritatis exemplum addidere, ut quadriennem puellum humeris

CAPUT
XXIX.
Simon Ma-
çeta in Bra-
siliâ frustra
procurat
Captivorū
libertatem.

Baiam Om-
nium Sancto-
rum navi-
gat.

Didaci Vega
pia libera-
litas.

tamdiu

*Socii affi-
guantur.*

*In Guaira-
niam rena-
vigant.*

CAPUT

XXX.

*Jesu-Ma-
rianum op-
pidum ut-
cumque re-
staura-
tur.*

*Nicolas
Enartio pro-
motor.*

*Et Simone
Maçeta.*

CAPUT

XXXI.

*In Guaira-
nia multa
sunt me-
moratu di-
gna.*

*Pœcata ca-
stigata.*

*Leno pœni-
tus.*

tamdiu gestarent, quoadusque ad littoralis crepidinis apicem duarum lencarum itinere è portu Sancti Vincentii evaderent. Ubi Piratiningam attingere, facto tumultu, Mamaluci Socios ab ingressu Collegii vi arcuere, & in alteram domum deductos tamdiu detinere, donec Collegii Rector eos è custodia infimis precibus eximeret. Postquam verò Judex à Didaco Ludovico Oliverà, Brasiliæ Pratore, designatus advēnit, vix mortem ab nescio quo nebulone sclopeto intentatam evasit. Audita quorundam prædonum voces sunt, asserentium, se potius suum Baptisima abjuratos, quàm permetterent Pratoris diploma servari. Igitur Judex, desperato remedio, eò, unde venerat, rediit. Socii verò opprobriis affatim onerati, exiguo captivorum numero ex tot millibus impetrato, Piratiningani Collegii Patribus viaticum largè ministrantibus, secundo Aniembio ad Paranam, è Parana ad Paranapanai fluminis oppida post unius anni terrâ marique labores, facto etiam ibi, ubi Josephus Anchieta olim submersus fuerat, ad Aniembii scopulos naufragio, salvis corporibus navigavere.

INTERIM Guairaniæ Socii præteriti anni cladem novis operis sarcire satagentes, circum omnia nemora excutiebant, eo consilio, ut qui Mamalucorum metu fugerant, denuò reducerentur. Antonius Ruisius ad Sanctorum Michaelis & Antonii ruinas, necnon ad Caaivensem regionem excurrens, aliquantulam Ethnicorum turbam Religioni Christianæ conciliavit. Sed spes eo tempore restaurandæ rei potissimum in Guiravera erat, qui posteaquam nescio quâ prodicionis suspicione apud Socios se purgasset, luculenter ab Ruisio veniâ donatus, & in patriam remissus, tantam mox coëgit turbam, quanta sufficit ad reficiendum antiquo in loco JESU-Marianorum oppidum. Ad quod reedificandum missus Ignatius Enartius Lotharingus, vir planè probus, egregie opus promovit, donec Simon Maçeta è Brasilia redux, post nunciatam ubique Mamalucorum pertinaciam, ad Huibai præcipitii proxima loca eo fine transferre JESU-Marianum oppidum juberetur, ut remotiores ab prædonum excursionibus essent. Ibi igitur oppido & templo ædificatis, magnam adultæ gentis & puerilis ætatis multitudinem Christianis addidit.

EX Guairania reliqua multa præter morem nunciata sunt. Ad Paranapanazum fluvium juvenem quemdam, Angeli custodis, humanâ specie visendum se præbentis, monitis surdas aures præbuisse, & dæmonis familiaritatem plus illo æstimasse, idcirco sanum & vegetum, noctuque meretriculam quæritantem, derepente diem suum obiisse. Juvenem Festis diebus audiendi Sacri negligentem à dæmone tygridis specie exterritum, denique in negligentia pertinacem à vera tygride, adstantibus & incolumibus amicis, discerptum, summo tamen Dei beneficio scelera Pœnitentiæ Sacramento ante mortem eluisse. Item fœminam visu horridam, ulnis infantulum gestantem, forori post mortem sese ostendisse, & asseruisse se furti, contumeliæ, & prolicidii damnatam, ignibus æternis ardere: in cujus fidem ferramentum furto quondam ablatum, igne inferno calens, fororis dextrâ admovisse, impacto simul criminum horrore. Ex Ibitirambeta etiam nunciabant, juvenem incestuosus cum matre & filia amoribus implicitum, serò facti pœnitentiam optasse. A tygride adulterum, intactâ adulterâ, dilaniatum, & puellam festæ diei negligentem, & alteram parentibus rectè monentibus pervicacem, eodem fato periisse. Villaricæ, sub Hispani hominis, lenonis officio diu functi, mortem, auditum catenarum & vinculorum stridorem, ignemque visum per totam domum, omnibus adstantibus spectantibusque, vi invisibili dissipari (quæ terriculamenta etiam post mortem audita sunt) tanto ad portentum visendum concurrentium hominum pavore, ut autoritate publicâ domus destruenda fuerit. Narrabant etiam pervicacis hominis in Indorum defensores maledicentiam, fœdo in ore carcinomate cœlitus punitam. Horum prodigiorum ergò per totam Guairaniam diu & piè trepidatum est, Sacra diligentius adita, castimonia & iustitia majori in pretio habitæ, & frequentius conscientiæ iustrata sunt. Præter quos pœnitentiæ fructus ingens numerus Barbarorum hoc anno Baptisimum suscepit.

CAPUT